

tografičnimi posnetki, da se orjaške kače ne plazijo le po pragozdovih, ampak jih je pogostokrat dobili v bližini človeških bivališč in je tudi on ulovil največje v sredini vasi. Blizu Tasikmalaje je takozvana jama netopirjev. V jami je na 10 tisoče netopirjev, ki po krivajo stene tako na gosto, da ni od skal videti prav nič. Neki Kitajec je v tej podzemeljski votlini tekom enega leta nalovil 60 nad 6 m dolgih kač. Pre davatelj sam je opazoval množine največje kače golazni v vročih vrelih, kjer je bilo 60 stopinj C.

Da se lotijo velike kače človeka in ga požrejo, je dokazal Kopstein na teh le najnovejših vzgledih: Na manjšem otoku severno od indijskega otoka Celebes se je podal 14letni deček na vrt po zelenjavo. Naenkrat se je ovila kro njega 5 m dolga kača in ga požrla. Ko so fanta iskali, so naleteli na leno ležečo kačo. Ubili so jo, jej razparali trebuh in našli v njem dečkovo mrtvo truplo.

Na indijskem otoku Sumatra je napadla velikanska kača dva drvarja. Enega je zagrabila za nogo, se mu ovila do vratu in akoravno je tovariš golazen pregnal, je bil napadeni drvar že mrtev.

V nekem drugem slučaju sta prišla dva carinika ravno še ob pravem času, ko je davila 4 m dolga kača deklico in sta jo še otela strašne smrti.

Človek se je v novejših časih na velikih kačah grozno maščeval. Odkar je postalo usnje iz kačje kože moderno, izvozijo iz mesta na indijskem otoku Borneo mesečno 50 tisoč kačjih kož. Na otoku Java nosijo klobuke iz manjših kačjih kož.

Domačini usmrtijo kačo na ta način, da jo vlečejo za dolgi rep tako dolgo, dokler ne otrpne in ji potegnejo še večkrat živi kožo s telesa.

Zelo cenijo usnje od velikega kuščarja, ki se imenuje »varane«. Iz glavnege mesta na otoku Java Batavija izvozi na leto 400.000 kož od teh kuščarjev. Največje varane kuščarje je dobiti na otoku Komodo. Dosežejo celo dolžino 7 m.

Zelo nevarni so človeku krokodili. Krokodila je v vodi težko opaziti, ker kaže nad vodo le obe oči ter nosnici.

Najtežje je izslediti krokodilovo gnezdo v džungli. Samica si ustvari gnezdo pred deževnimi meseci in sicer ob reki tako, da je pri po deževju narasli vodi popolnoma zavarovano z nedostopnimi močvirji. Gnezdo je visoko 1 m in je v njem 50 do 80 jajc, ki niso večje od gosjih. Zelo zanimivo je opazovati, kadar prilezejo iz jajc majhni krokodilčki. Najprej se napravi na jajcu majhna in neznatna razpoka. Živalica porine skozi to konec nosu, počasi glavo in odpre žrelo. Ko je smuknila iz lupine, steče takoj v vodo.

*

Zgodovina zibelke.

Prva zibelka so bile materine roke. Pozneje se je začela mati posluževati pletenja iz šibja, v katerem je prenašala otroka. Še danes vidimo pri različnih afriških narodih najbolj enostav-

na sredstva, katerih se poslužujejo, da prenašajo deco na potovanjih. Je zelo zanimivo opazovati, kako iznajdljiva je pri različnih narodih materina ljubezen, ko gre za napravo otroške zibelke.

V Laplandiji na severu spi otrok v nekakem čevlju iz brezovega lesa. Čevelj ima ozko luknjo in je napojen s suhim listjem. Listje, med katero so pomešane dlake iz kože severnega jelena, služi novorojenčku kot prav mehka odeja. Kapica iz usnja ščiti otroka pred mrazom, pred dežjem in solncem. Od kapice visijo verižice in stekleni biseri, kar prav čedno izgleda. Edina umetnost, katero poznajo Laplandci, je otroška zibelka. Žena Laplandkinja, ki spremlja moža na lovskih pohodih, no si seboj zibelko in jo obesi pri odmoru na vejo drevesa.

Zibelka, ki je bila v navadi pri starih Grkih, je bila korbica brez ročaja.

Zanimivosti.

Knjiga, ki je bila doslej največkrat tiskana. Od vseh knjig je bilo največkrat natisnjeno sv. pismo. Prvič so ga tiskali leta 1445. Dobrih 500 let za prvo tiskano izdajo je vrgla ameriška biblična družba »Bible Society« sveto pismo med narode v 250 milijonih izvodih. Nekoliko pred izbruhom svetovne vojne je razpečala angleška svetopisemska družba po celi Rusiji sv. pismo v 53 narečjih, po Egiptu v 53 narečjih, po južnomalajskem otočju v 20 narečjih in po južni Afriki v 14 narečjih.

Debeli ljudje niso sicer redki, toda slučaj, ko je telesna teža bila čezmerna, so pa dosti redki. Tako je Edvard Brigit na Angleškem meril na visokost 171 cm, a v objemu 304 cm. V njegovi zimski suknji je imelo prostor sedem srednjih ljudi in bilo je treba treh ljudi, da so ga objeli. Tehtal je komaj 265 kg. Viktor de Clerk iz Paleme na Belgijskem je meril v objemu 210 cm, tehtal je 300 kg. Gospod in gospa Zarlova v Čikagi sta tehtala: prvi 363, a druga 334 kg, torej oba zakonska skupaj 697 kg. Na svatbenem potovanju sta se morala posluževati tovornih vagonov, kajti v osebni vagon se jima skozi vrata preriti ni bilo moči. Znatno lažja je bila Amerikanka Mary Dickova, ki je pred nekolikimi leti budila pozornost v Marienbadu. Tehtala je 170 kg, bila je v objemu skoro dva metra. Tudi gospa Allanova, hčerka pri pariškem gledališču, je bila tako debela, da je večkrat ukazala svojemu sinu za kazen jo trikrat obleteti.

Učenjak, ki ne bo dobil tako naglo naslednika. Te dni je umrl v Benetkah vsled kapl 63letni učenjak Alfredo Trombetti. Govoril je 88 različnih jezikov in je bil sin priprostega delavca. V najbolj zgodnji mladosti se je naučil sam pisanja ter čitanja. Kot otrok se je igral s francoskim dečkom in je bil takoj več francosčine poleg materinega italijanskega jezika. S sedmimi leti je dobil v roke nemško slovnico in je znal nemščino v 4 mescih tako, da je lahko čital najboljše nemške pisatelje in pesnike. Ko je bil star 14 let, so mu

imela je obliko čolnčica in jo je bilo lahko zibati.

Stari Rimljani so poznali zibelko v obliki čolnčica. Bila je obdana od vseh mogočih povojev, ki so branili, da ni padel venkaj dojenček. K rimski zibelki so spadale še odeje, zglavniki ter robci. Mlad Rimljanček je bil opremljen s prav moderno posteljico.

V srednjem veku so splošno rabili starorimsko zibelko. Še le v 15. stoletju se je začela zunanja oblika spreminjati. V tem času že visi zibelka za dva obroča na podstavku.

Najbolj navadna oblika srednjeveške zibelke je štirioglati zabojček, ki je pritrjen na dva polumesecu podobna kotača, da je mogoče guganje.

V 17. stoletju so bile zibelke plemenitašev ter bogatinov umetni ter krasni izdelki, ki so se dali zibati.

V 18. stoletju so prišle v navado male gugalnice.

bili igračka starogrški in starorimski spisi. V mestu Bologna se je seznanil s prodajalcem perzijskih preprog in se naučil perzijskega jezika. Kot 17letni mladenič je pisal ter govoril hebrejski. Ni obiskoval v mladosti nobene šole, ker je bil zaposlen kot sin revnih staršev v brivnici in pozneje pri nekem zlatarju kot delavec. Poznavalec jezikov Londoni je postal pozoren na ta redni talent in se zavzel za mladeniča, ki je igraje končal vse študije in postal profesor semitskih jezikov. Užival je svetovni sloves. Napisal je veliko delo, v katerem trdi in dokazuje, da so se razvili vsi jeziki na svetu iz enega. Imel je radi te trditve med učenjaki veliko nasprotnikov, ki so mnenja, da je na celnem svetu 800 raziskanih različnih jezikov, ki so razdeljeni na 5 jezikovnih družin in te izhajajo iz 5 prajezikov.

Moderna natezalnica. Po Kitajskem so po vojni na dnevnem redu razne ustaje ter medsebojni poboji. Vedno prelivanje krvi je rodilo nebroj razbojniških tolpa, ki ogrožajo življenje ter imetje. Župan v Velikem Šangaju je upeljal uporabo moderne natezalnice. Ujetega razbojnika privežejo na lestvo iz bambusa. V lestvo izpustijo električni tok, ki povzroča tako neznosno bolečino, da prizna vsak tolovaj takoj vse zločine. Trdijo, da je električna natezalnica za žalostne razmere na Kitajskem prav primerna in se je že dobro obnesla.

Iz prešlih časov. K občudovanim ukazom v srednjem veku so spadale vse mogoče neobičajne dolžnosti, katere so podaniki svojim gospodom morali izvrševati. Tako n. pr. na Francoskem v Bretanski krajini, kadar je žena zlahtnika v poletnem času prišla »v kot«, so morali podaniki po bližnjih mlakah žabe plašiti, da je porodnica imela pokoj. K temu cilju so se odpravili z dolgimi palicami k najbližnji mlaki ter švrkali po vodni površini, da bi se žabe preplašile in nehale kvakati.

Dobro si je pomagal. Francoski pesnik Maurice Douay si je pozidal pred kratkem na deželi hišico z vrtom. Naj-

večje veselje ima s pridno in skrbno obdelanimi vrtnimi gredami. V največjo nevoljo so mu bile kokoši, ki so uhajale na njegov vrt in mu razbrskale najlepše urejene ter negovane grede. Opominjal je večkrat sosede, naj pazijo na perjad, da mu ne bo delala škode. Kmetje so se smejali in mu rekli da je pač njegova dolžnost, da plot pošteno obije, da ne bo uhajala skozi perutnina. Slednjič je pogruntal pesnik vendar le pravo. Na odprto gredo

je položil 12 jajc tako, da jih je moral videti vsak mimoidoči. Kmetje so videli jajca in so vedeli, da ne redi Domay niti ene kure. Jajca so morale znesti v vrtu njihove kokoši, ki so najrajši uhajale v pesnikov vrt. O jajcah je povedal eden sosed drugemu in vsi so bili pesniku nevošljivi, da bi prišel zastoj na jajc. Od tedaj so zapirale gospodinje z vso skrbjo kure in pesnik je imel popoln mir pred poprej tolikanj nadležno perutnino.

NAŠA DRUŠTVA

TABOR NA GORI OLJKI.

Mladeniči Savinjske doline in sosednih krajev! V nedeljo 21. julija na Gori Oljki! To je Vaš dan, namenjen Vaši izobrazbi in Vašemu napredku. Začetek ob 10. uri v cerkvi, kjer pridiguje gospod pater iz Nazarja. Na izvencerkvenem zborovanju govorijo dr. Hohnjec, profesor Vesenjaka in razni mladeniči. Na svidenje na Gori Oljki!

Zgornja Polskava. Naše izobraževalno društvo »Skala« napravi v nedeljo dne 21. julija izlet v Hoče in ob tej priliki vprizori v društvenem domu Prosvetnega društva v Hočah ob treh popoldan nad vse lepo novo ljudsko igro »Prisega o potnoči« v štirih dejanjih. Sodeluje tamburaški zbor »Skale«. Ob osmih zvečer se po tamošnjem običaju igra ponovi. Prijazni Hočani in sosede, na veselo svidenje! — Bog živi!

Spodnja in Zgornja Polskava. V nedeljo dne 21. julija vprizori polskavski študentje znamenito Cankarjevo delo »Hlapec Jernej in njegova pravica« in sicer ob treh popoldne pri g. Rečniku na Zgornji Polskavi, ob pol osmih zvečer pa pri gospodu Siherlu na Spodnji Polskavi. Delo je vzeto iz kmetskega življenja, je polno globokih misli in se odlikuje po svoji preprostosti in obenem po najčistejši umetnosti. Čisti dobiček je za Dijaško podporno društvo v Ljubljani. Uljudno vabljeni!

Sv. Vid pri Ptujju. Ptuj je od nekdaj razširjal po vsej okolici pogubno nemčurstvo. Najbolj se je ta vpliv ptujskih magnatov poznal v Sv. Vidu, kjer je par družin strahovalo celo občino. Kako hudi so bili volilni boji! In če drugače ni šlo, so z zvijačo in podkupovanjem zlezli Nemci na površje. Med vojno je ta nemčurska baharija dosegla vrhunec, saj so blagega gospoda P. Zirovnika kot hudodelca peljali v zapore. Sedaj je, hvala Bogu, položaj drugačen in slovenska misel je postala državna misel. To so spoznali tudi nekdanji mogočnjaki in so že precej utihnili, vendar pa še čuti ptujška okolica, da bi tudi v narodnem oziru moralo biti drugače. Hvalevredno je delo, vzbujati v tem lepem delu narodno zavest in poleg srčne in duševne izobrazbe širiti še državno zavest. To delo je v Sv. Vidu prevzelo vrlo Prosvetno društvo. S par tisočaki je vrlj kaplan gospod Horvat Štefan, podpiran od svojega gospoda župnika, začel zidati lepi — Slomškov dom. Dobro ljudstvo je prispevalo z denarjem, materijalom in delom in tako danes stoji ob Dravinji nasproti farni cerkvi krašen prosveten dom z dvorano in par sobami. Že ime pove namen te hiše: po Slomškovem zgledu širiti poleg verske tudi narodno zavest. — Prosvetno društvo nam je sporočilo, da bo slovesna otvoritev doma v nedeljo dne 28. t. m. — V soboto dne 27. julija prihiti prevzvišeni gospod knezoškof v Sv. Vid, kjer bo zvečer ob pol devetih bakljada. V nedeljo dne 28. julija bo od osmih do devetih sprejem gostov in dru-

štev, ki pridejo z zastavami in prapori. Ob pol desetih bo prevzvišeni blagoslovil dom in potem imel cerkveni govor in sv. mašo. Po maši bo imel gospod profesor Vesenjaka govor na prostem. Popoldne ob štirih bo otvoritev dvorane s slavnostno akademijo z govorom gospoda dr. Hohnjeca in živo sliko. Vsa društva iskreno vabljeni! Pri slavnosti sodeluje godba Katoliške Omladine iz Maribora in domače gasilsko društvo. Na svidenje v nedeljo dne 28. julija v prijaznem Sv. Vidu!

Orlavas pri Braslovčah. Naše Prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 21. julija ob treh popoldne v Društvenem domu v Braslovčah predstavo »Podobar«, ljudsko igro s petjem v petih dejanjih. Domačini in sosede, prijazno vabljeni!

Romarjem.

ROMANJE NA BREZJE DNE 4. DO 6. AVGUSTA.

1. Čas prigrasitve je do 21. julija. S tem dnevom naj preč. župni uradi zaključijo prijave in določijo pole, nakar dobijo legitimacije. Prosimo za točno odpošiljatev prijav, da bo mogoče tudi točno poslati izkaznice.

2. V nekatere župnije, tako smo prejeli obvestilo, niso došle prijave pole, dasi smo na vse župnije (razven Prekmurja) poslali. Prosimo častite gospode v teh župnijah, da na navadni polji napišejo število udeležencev in na kateri postaji vstopijo, ter nam to čimprej pošljejo.

3. Izkaznic do sedaj še nismo izdali, ker bo na njih objavljen natančen vozni red, ki ga dobimo te dni. Ta vozni red bomo objavili tudi v prihodnjem »Slov. Gospodarju«. Izkaznice boste dobili vsi pravočasno.

4. Brez izkaznice ne bo smel nihče potovati. Zato se prijavite, da dobite izkaznice!

Maribor. V baziliki Matere Milosti je bral sv. novo mašo v nedeljo dne 14. julija častiti gospod pater Konstantin Urankar, frančiškan. Novomašnik je sin dobroznane Urankarjeve družine iz Melja. Oče je nadspredovnik-kontrolor pri železnici in je že pred štirimi leti dal frančiškanskemu redu enega sina-duhovnika, ki sedaj deluje v daljni Ameriki. Slavnostni govornik je bil častiti gospod pater Gabriel Planinšek. Ljudstva je ta dan prišlo v Maribor toliko, da je bila v baziliki silna gnječica. — Nesreča se vrsti letos za nesrečo. Pri Kamnici je ponesrečila pred 10 dnevi gospa Leyrer, soproga vpokojenega magistratnega uradnika, ko je prisleda na motorno kolo svojega nečaka, tako težko, da je čez par dni radi počene lobanje umrla. V nedeljo dne 14. julija pa je blizu postajališča Cirknica ob drž. cesti smrtno ponesrečil graški trgovec Ivan Pölzl. Zavožl je z veliko brzino blizu Ehrlichovega

mlina v obcesno drevo in si je pri tem lobanje čisto razbil, da je še istega dne v Gradcu, kamor so ga prepeljali, umrl, ne da bi se zavedal. — Vlomi se v Mariboru in okolici vedno bolj množijo, znamenje, da so se vlomilci posebej spravili na Maribor in okolico. Enega najbolj nevarnih takih tičkov je mariborska policija ujela, ko je hotel vlomiti v trafiko gosp. Turiča pri mestnem parku. Sedaj je prišlo na dan, da ta nevarnež, Kremet se piše, vlomi v eni noči kar na treh, štirih krajih in da ima na vesti vse večje vlome zadnjega časa v Mariboru in okolici. Kremet je doma iz Limbuša, a pristojen je v Zgornjo Voličino. Pred poroto pride v jesenskem zasedanju. — Vinotočev je v mariborski okolici letos toliko, kakor še nikdar poprej. Vsega skupaj jih je letos že nad 70 samo v ožji mariborski okolici. Vinogradniki ne morejo prodati vina in so radi tega prisiljeni, prodajati vino v vinotočih pod vejo. — Na sejem z mesom in špehom je v soboto 13. julija pripeljalo lepo število špeharjev iz Dravskega polja precej zaklanih svinj in mesa s špehom. Ali po neki novi naredbi je novl mestni tržni nadzornik Hinterlechner dal zapleniti cele svinje, meso in špeh ter teleta, ako je bil pečat domačega mesoogleda zabrisan, četudi je sicer bilo meso zdravo. Špeharji so bili radi tega silno razburjeni in občinstvo, ki je čakalo, da bi kupilo meso in špeh, pa seveda tudi. Zaplenjene svinje so zapeljali v mestno klavnico, kjer jih shranijo na ledu, dokler se ne odloči, kaj se bo zgodilo. Mesarji pravijo, da se žigi ali pečati domačih mesoogledov pri daljni vožnji v Maribor na vozu zabrišejo in da potem niso čitljivi. S tem pa še ni rečeno, da je meso neuporabno. Vprašanje ali se bodo špeharji naprej vozili v Maribor meso in špeh, je za mestno prebivalstvo velike važnosti in po našem mnenju ni dobro, da bi se to staro in dobro ustanovo s preostrimi odredbami odpravilo.

Pekre pri Mariboru. Prostovoljno gasilno društvo Pekre priredi v nedeljo dne 28. t. m. veliko dobrodelno tombolo. Cenjene odjemalce tombola kart prosimo, da si jih hitro oskrbijo, ker že grejo k kraju! Ako želite biti srečni, le s korajžo po njih. Dobitki so jako lepi ter vrednostni: 1. dobiček: šivalni stroj Singer, 2. dobiček: novo moško kolo, 3. dobiček: sod vina pristnega Pekrčana, 4. dobiček: 4 m bukovih drv, 5. dobiček: železna peč za žaganje ter 350 drugih lepih dobitkov. Cena tablic je 3 Din.

Sv. Ožbalt ob Dravi. Veliki šentožbalčki romarski shod se bo letos odsluževal kar najslavnejše v nedeljo dne 4. avgusta, ko se bodo darovalo več svetih maš, pridigovalo se bodo slovensko in nemško, veličastna procesija se bo vila čedno in redno tik ob mogočni Dravi po krasni še rimski cesti, lani svečano blagoslovljeni. Iz sosednih sedaj avstrijskih vinorodnih Lučan prikoraka ob šumljajoči Čermnici številna romarska truma pod dolgoletnim vodstvom častitljivega starčka veleposestnika gospoda Josipa Poznič-Peittler, spremljana od lastnega cerkvenega pevskega zbora ter od lastne cerkvene godbe. Pogoščeval pa bo poceni pobožne romarje letos prvič kar v župnišču samem veleposestnik in gostilničar gospod Jurko-Namestnik, vrlj domačin. Ti pa, sv. Ožbalt, izprosi vsem svojim vnetim častilcem obilno sreče, zdravja in blagoslova pri družini in pri živini!

Marenberg. Nedeljska proslava desetletnice osvoboditve Dravske doline je izpadla veličastna, ker se je je udeležilo nad 3000 ljudi in to predvsem našega dobrega slovenskega naroda iz cele doline in iz Koroške. Slavlja se je udeležil sam gospod veliki župan dr. Schaubach, ravnatelj oblastne samouprave gospod Iv. Gračner in seve zastopniki raznih društev ter organizacij. Pred 10 leti padlemu naredniku Gladu iz občine Banjaloka na Kranjskem so odkrili spomenik na pokopališču, katerega je blagoslovil dravograjski prošt gospod Serajnik. Za svobodo Dravske doline padlega junaka je slavil gospod sodnik Slabe. Pomenljive